

benodigdheden etc. voor het kantoor t.w.v. f 218.226. Hoewel het plezierig is dat de peperverwerving vergeleken met het voorafgaande jaar is vermeerderd, is ze te gering om winstgevend te zijn. [fol. 591] Daarbij moest daarvan nog 2000 pikol aan de jonk worden afgestaan. Hoewel de residenten volgens de brief van 30 oktober in hun rapporten een schrale oogst voorspellen, verwacht men derhalve toch een rijke oogst. De levering van 2120 pikol peper aan de Chinese jonk, die de resident met de sultan op zijn buitensporige eis overeenkwam, is goedgekeurd, maar er is wel aanbevolen om het voortaan zonder geweld tot 2000 pikol beperkt te houden. Op het ogenblik past bruut optreden niet.)

En zulx temeer, omdat, volgens de aparte missive van den resident De Lile van den 11^e mey passato, de sulthan in een particuliere audiëntie voorgeslagen hadde dat, ofschoon bij 't 7^e articul van 't contract van 't jaar 1747 een quantiteit van 4000 picols 's jaars aan de jonk wierd beloofd, hij egter voor dit jaar een mindere quantiteit soude eyschen. Hebbende de sulthan op de verwondering van den resident, wyl bij het contract onder den resident berustende geen quantiteyt bepaald stond, uit het contract onder hem berustende aangetoond dat op 't eynde van het 7^e articul in 't Maleys de Compagnie 4000 picols in 't jaar aan de jonk afstond, alhoewel in het Hollands daartegenoverstaande, daarvan niets gerept wierd.

Fol. 591v-592r.

(Dit is vreemd, want ook in het contract in het Nederlands dat in Batavia is, staat geen hoeveelheid vermeld. Daar dit wegens het allang overlijden van degene die dit zou weten, moeilijk valt uit te zoeken, moet, als de vorst op 4000 pikol staat, een vermindering als inschikkelijkheid van hem beschouwd worden en moet deze met een vriendelijk en meegaand gedrag daartoe gestimuleerd worden. De resident moet een kopie van het contract in het Maleis naar Batavia zenden. Volgens zijn aparte brief van 23 juli 1761 weigerde de resident de sultan toe te staan om 200 pikol peper naar China te verzenden zonder betaling van de Compagnies tol van 2 Spaanse realen per pikol. [fol. 593] Deze is toen door de schipper van de jonk betaald. Aangezien de sultan er zeker aanstoet aan had genomen als hij tol had moeten betalen, is dit goedgekeurd met de aanbeveling de tol dan van de koper of ontvanger te eisen. Aangezien de sultan klaagde dat hem in het contract met opperkoopman Steven Marcus van der Heyden een jaarlijkse uitvoer van 200 pikol peper was beloofd en het veel aanstoet geeft dat hij in zijn eigen land tol moet betalen, is het goedgevonden dat de sultan over 50 of 100 pikol, of iets meer, die hij als geschenk naar China wil zenden, geen tol betaald. De sultan is schriftelijk voorgehouden dat die 200 pikol niet in het contract zijn gevonden en dat de Hoge Regering er niets van weet. Er is bevolen van de peper voor de jonk niet meer dan 2 Spaanse realen per pikol tol te vragen, omdat de sultan hevig klaagde dat de resident daarboven nog een dukaton had geëist. Dit was eerst goedgekeurd, omdat de resident in zijn brief van 23 juli 1761 aanvoerde dat er bij het leegmaken van de pakhuizen zo'n buitengewoon verlies [fol. 594] op de peper was voorgekomen dat de schipper van de jonk daaraan, alsmede in de onkosten aan de peperwegers, hoorde bij te dragen. Dat is op zichzelf wel juist, maar de inlander vindt het ergerlijk omdat het een nieuwigheid is die in het contract niet werd bedongen. De vorsten weigeren de resident de overeengekomen 2 % overwicht te geven. Deze is geschreven dat hij dit overwicht niet kan eisen, omdat het niet in het contract staat vermeld. Op zijn herhaald verzoek om meer procenten afschrijving op de peper te krijgen, is geantwoord dat hij genoeg zal moeten nemen met met de 5 % provisie van de Compagnie en de 1½ % verlies bij het leegmaken van de pakhuizen. Men is niet bereid om meer dan deze 6½ % aan de Compagnie in rekening te brengen. Daarom is het verzoek om 223 pikol te mogen afschrijven wegens indroging en verlies, wat wel 3 % op de gehele inkoop is, afgewezen in zoverre deze de toegestane 1½ % overschrijdt. [fol. 595] In de verwachting dat ze van de gevraagde soort en voor de bepaalde prijs waren, is tevredenheid geuit over de inkoop van 593½ karaat aan ruwe diamanten. De residenten is geschreven zich aan deze eisen, die hun nogmaals in kopie zijn toegezonden, te houden. Dat is voor hun risico. Op het bericht van de residenten dat deze handel en de verwerving van goud zou